

Здобутки та перспективи управління фармацевтичною системою: збірник праць науково-практичної конференції з міжнародною участю, присвяченої 90-річчю з дня народження професора Р. М. Піняжка і 75-річчю з дня народження професора О. Л. Грома (м. Львів, 28 – 29 вересня 2018 р.) : наукове видання; за редакцією Богдана Громовика та Артема Горілика. – Львів : Ліга-Прес, 2018. – 222 с.

Конференція внесена за № 207 до Реєстру конгресів, з'їздів, симпозіумів і науково-практичних конференцій, які проводяться у 2018 році, затвердженому МОН України та погодженому НАМН України

Achievements and prospects of the pharmaceutical system management: proceedings of the scientific conference with international participation, dedicated to the 90th anniversary of Professor R. M. Pinyazhko and 75th anniversary of Professor O. L. Grom (Lviv, September, 28 – 29, 2018) : scientific publication; edited by Bohdan Hromovuk and Artem Horilyk. – Lviv: Liga-Press, 2018. – 222 p.

The conference is submitted under No. 207 to the Register of congresses, symposiums and scientific-practical conferences, which are held in 2018, approved by the Ministry of Education and Science of Ukraine and agreed by the National Academy of Medical Sciences of Ukraine

ISBN ; 9: /839/5; 9/437/5

Збірник наукових праць містить дослідницькі матеріали з нагальних питань менеджменту, маркетингу і логістики, специфіки правового регулювання та саморегулювання фармацевтичної галузі, особливостей фармацевтичної допомоги при окремих нозологіях, актуальних проблем фармацевтичної освіти і науки.

Відповідальність за дотримання авторських прав і достовірність інформації у наданих матеріалах несуть автори.

Для наукових і практичних працівників у галузі фармації та медицини.

The collection of scientific papers contains research materials on the urgent issues of management, marketing and logistics, the specifics of legal regulation and self-regulation of the pharmaceutical industry, the features of pharmaceutical care for certain nosologies, relevant issues of pharmaceutical education and science.

The authors take all responsibility for the copyright compliance and the accuracy of the information in the provided materials.

For researchers and practitioners in the field of pharmacy and medicine.

Лідія Юрковська

Національна медична академія післядипломної освіти
імені П. Л. Шупика, м. Київ,
lidiam@ukr.net

НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ НЕОБХІДНОСТІ РОЗРОБКИ КОНЦЕПЦІЇ ПРАВ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ ЩОДО ЯКОСТІ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ

Вступ. Закон України “Про лікарські засоби” у ст. 3 визначає, що з метою реалізації права громадян України на охорону здоров'я держава забезпечує доступність найнеобхідніших лікарських засобів (ЛЗ), захист громадян у разі заподіяння шкоди їх здоров'ю внаслідок застосування ЛЗ за медичним призначенням, а також встановлює пільги й гарантії окремим групам населення та категоріям громадян щодо забезпечення їх ЛЗ в разі захворювання [1]. Вказані законодавчі положення не тільки спонукають усіх учасників фармацевтичних правовідносин до дотримання прав людини у сфері охорони здоров'я (ОЗ), але й вказують на необхідність визначення та нормативно-правового закріплення тих різновидів прав громадян на ОЗ, які безпосередньо стосуються якості ЛЗ, а також механізмів забезпечення таких прав. Проте на даний час положення вітчизняного законодавства про права громадян щодо якості ЛЗ носять лише частковий, фрагментарний характер, що ускладнює практичну реалізацію, охорону і захист прав та свобод людини в сфері ОЗ.

Проблеми нормативно-правового регулювання забезпечення якості ЛЗ на різних етапах їх життєвого циклу впродовж останніх років розглядають у своїх роботах вітчизняні науковці, серед яких Н. О. Ветютнева, В. П. Георгієвський, О. І. Гризодуб, В. А. Загорій, І. А. Зупанець, С. М. Коваленко, В. О. Лебединець, М. О. Ляпунов, А. С. Немченко, В. М. Пашков, Ю. В. Підпружников, О. С. Соловійов, В. М. Толочко, Л. О. Федорова та інші. Загальним питанням прав людини в сфері ОЗ приділяють увагу вчені-правознавці Н. Б. Болотіна, Л. М. Дешко, А. О. Галай, В. О. Галай, Р. Ю. Гревцова, Д. О. Єрмоленко, В. В. Лазоришинець, Р. А. Майданик, В. М. Пальченкова, С. Г. Стеценко, В. Ю. Стеценко, І. Я. Сенюта, О. В. Солдатенко, Л. Г. Удовика та інші. Проте поза належною науковою увагою залишаються саме права людини й громадянина щодо якості ЛЗ. Вказане зумовлює актуальність обраної теми роботи.

Мета. Метою даної роботи є науково-теоретичне обґрунтування необхідності розробки концепції прав громадян України щодо якості ЛЗ.

Спосіб: бібліосемантичний, системно-оглядовий, логічний, зокрема аналітичне обґрунтування.

Результати. Результати бібліосемантичного та системно-оглядового аналізу сучасних вітчизняних наукових публікацій та освітніх ресурсів, присвячених тематиці прав людини в сфері ОЗ, вказують на те, що автори та укладачі даних джерел істотну увагу приділяють визначенню поняття прав людини у сфері ОЗ та характеристиці їх різновидів. До того ж, зазначена характеристика здійснюється переважно шляхом опису та, в окремих джерелах, порівняльно-правового аналізу формально-юридичного закріплення зазначених прав у міжнародних, регіональних європейських та вітчизняних нормативно-правових актах. Деякі поодинокі джерела містять приклади порушень прав людини в сфері ОЗ та правові шляхи їх відновлення.

У вище вказаному контексті права громадян України щодо якості ЛЗ розглядаються або як один зі специфічних (спеціальних) різновидів прав людини у сфері ОЗ, або й взагалі не віддеференційовуються як окремий вид [2].

Такий підхід не можна визнати виправданим з огляду на те, що завдання вдосконалення нормативно-правових засад забезпечення якості ЛЗ на різних етапах життєвого циклу полягають, зокрема, і у ліквідації прогалин щодо правової регламентації прав громадян щодо якості ЛЗ. В

основі роботи з підготовки будь-якого проекту внесення змін у чинне законодавство повинна лежати наукова концепція. У даному випадку – концепція прав громадян України щодо якості ЛЗ.

Для розробки концепції прав громадян щодо якості ЛЗ вважаємо недостатнім використання лише формально-юридичного порівняння варіантів нормативно-правового закріплення вказаних прав у різноманітних міжнародних, регіональних європейських та вітчизняних нормативних джерелах. Натомість, доцільним вважаємо використання надбань вітчизняної правової науки, які визначають не тільки загальні підходи до розуміння сутності прав і свобод людини та громадянина, але й підходи до їх класифікації, зокрема поділяючи права на позитивні та негативні, індивідуальні та колективні, а також вказують на можливість дослідження прав людини з позицій об'єктивного та суб'єктивного права та, відповідно, співвідношення між ними [3, с. 216-221].

Висновки. Таким чином, необхідність розробки концепції прав громадян України щодо якості ЛЗ обумовлена завданням з вдосконалення вітчизняних нормативно-правових засад забезпечення якості ЛЗ на різних етапах їх життєвого циклу. Під час розробки концепції слід використовувати надбання сучасної правової науки, зокрема, можливості дослідження прав людини з позицій об'єктивного та суб'єктивного права, що сприятиме побудові цілісного уявлення про права громадян щодо якості ЛЗ. Вказана концепція надалі повинна бути використана як основа для підготовки проектів внесення змін до чинного законодавства в сфері забезпечення якості ЛЗ.

Література:

1. *Про лікарські засоби* : Закон України від 04 квітня 1996 р. № 123/96-ВР (зі змінами і доповненнями) // *Відомості Верховної Ради України*. – 1996. – № 22. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/123/96-%D0%B2%D1%80/page>
2. *Права людини у сфері охорони здоров'я: практичний посібник* / І. Берн, Т. Езер, Дж. Коен, Дж. Оверал, І. Сенюта; за наук. ред. І. Сенюти. – Львів : Вид-во ЛОБФ “Медицина і право”, 2012. – 552 с.
3. Федоренко В. Л. *Конституційне право України* : підруч. / До 20-ої річниці Конституції України та 25-ої річниці незалежності України / В. Л. Федоренко. – К. : Видавництво Ліра-К, 2016. – 616 с.